

(א) ר"מ מ"ו, (ב) ש"ן למתני' לעיל דף ע"ג; (ג) לעיל ס"ג.

הגהות הב"ח

(א) גמ' לבי מעשרתא ולמדיש: (ב) שם לבי דפי ולמדיש: (ג) שם באתרא דההוא דזבין הוא דנגיד: (ד) רש"י ד"ה עשוק עפרה יקר, י"ב ע"ל דף נ"ג: (ה) תוס' ד"ה הכא וכו' ולאסמכתא קא ממני דטועה כסבור שלא: (ו) בא"ר התם הוא דקאמר:

מוסף רש"י

על הכומר של זיתים. שמתקין יחד ככל כתי שמתמנה (פסחים נ"ח).

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עד.

עין משפט
גמ' מצוה

א (ש"ע ח"מ ס"ו ח סעי' יג בה"ט):
קנ"ג ב ג מ"י פ"ו מהלכות
מכירה הל' יג יד סמ"ג
עשין פ"ו ולאוין קע"א
טו"ע ח"מ ס"ו קפ"ד
סעיף א:
קנ"ג ד ה ר מ"י שם הל' 1
סמ"ג עשין פ"ו
טו"ע ח"מ ס"ו קפ"ד
סעיף א:
קנ"ג ז מ"י פ"ט מהל' 3
מלוה ולה הל' 3
סמ"ג לאוין קנ"ג טו"ע י"ד
ס"ו קע"א עשין ד:
ק"ס ח ט י מ"י שם:
ק"ס א כ מ"י שם הל' 6:

לעיו רש"י

ור"ן [נ"ן]. נ"ה.
אמולדיר"י
[אנמיולדיר"י]. לעטוף.
מירשק"א [מירש"ק].
ביצה, סקויה מ"ס רד"ו.

לאו זידו. שמה לא ימכרוהו לו: דלא לר וחסים. מעות של כל איש ואיש לצד: סיטומתא. חותם שרושמן המנונים על החציות של יין שלוקחין הרבה ביחד ומניחין אותן על צוהר הצעלים ומוליכין אותן אחת אחת למכור לתנות ורושמן אותם לדעת שכל הרשומות נמכרות: ובאתרא נו' למיקני. שרגילין לרשות על מנת שבדבר זה תהא קנייה לו כאלו משך קני: מחוסר שמים. שמי מלאכות: פוסק עמו. ואע"פ שלא יאל השער דהא יש לו אבל מחוסר שלם כאין לו דמי: בידי אדם. אם מלאכות שהדבר מחוסר בידי אדם אפי' מזה הן פוסק: בידי שמים אפי' אדם אינו פוסק. דמי יימר דלמיה ויהא צידו להשלים הלך כאין לו הוא: משדא בחמה. שטוח העומקין בחמה: ומידרא. לזרוק המון לאחר הדישה ברכת ברות: כגון דשדי בחמה ויבש. דלמתי גדיש קרי ליה: האיכא מידרא. צידי שמים היא שרריך רוח שאינה מזהיה: אפשר בנפשות. ווי' בלע"ז: על העניני. כולוה לאותצניהו לרז ושמואל נקיש לה ואיל: מכמה. הוחמס: למידש. לרוך גמ: מנגד. למשון היין אל הבור שלפני הגמ: דהסי ר' חייא. לקמן: על הכומר של זיתים. דתנן במתני' (לעיל דף ע"ג): מעטן תנא ליה איהו צמתני' בלשון כומר לומר שכבר נתחממו: צי דפא. בית הדב של שמן: לפופי. אמולדיר"ר בלע"ז לשון מלפפין הוולד (שבת דף קט"ט): שמנגללו לפי מדתו. אם גדולות אם קטנות ועושה להן בית קיבול: ומשרף. לזכור בכבשן: כגון דמלפף ויבש. ואכתי ציסי קרי להו. לשון ציפה מרשק"א שהעפר מגובלת עם המים: ומידק. לאחר שנשרפו האבנים הרי הן חתוכות שרופות ומוליאין אותן מן הכבשן ונתנין בהן מעט מים ולזרין אותן ונידוכות מאליהן כקמח טחון: משראוי לשקען בכבשן. משכיבין והמין את האבנים ואת הציצים והכל צידו ואין חסר אלא מלאכת השריפה: צד"א. שרריך שהיא מוכן צידו: בעפר לבן. שאינו מנאי וכשהיו מכניסין אותו אין מכניסין אותו אלא מגובל ועשו ציצים: אבל בעפר שחור. שהוא מנאי בנקותו אין כריך שהיא צידו שאם אין לזה יש לזה: מני עיילי עפרא. משהכניס המוכר וזכר עפר ציטו ועפר שחור היה: עשיק עפרא. יקר (ו) ואינו מנאי: סמכא דעסיה. דכל אחד והחזר יקבל מי שפרע: לא סמכא דעסיה. דלמא לא משכה עפרא וליכא מי שפרע שהוא עצמו לא נסמן עליו אלא נתן על הספק: ימות

הבא לאו בידו. מכאן מקשה ר"ת לפירוט הקונט' דפרק זה צורר (פנהדרין דף כד: ושם ד"ה כל) גבי משחק בקוביא דקאמר התם דללו אסמכתא היא ופי' הקונט' משום דהיינו דמי אסמכתא כגון אם אוזיר ולא אעביד וכגון משליש שטרו דגט פשוט (ב"ב דף ק"פ ס"ה) דסמין על (א) (לא) דבר כסבור כל זידו צידו לשטות ומיטשא כי מתני אדעתא דלא יהיב (ב) לאסמכתא קא מתני דטועה שלא יבא לידי כך אבל משחק בקוביא לא סמין אמדי דלא ידע אי נחא אי לא נחא ואפי' מתני שמע מינה מספיקא גמיר ומקני והכא משמע איפכא דהיכא דלאו צידו הוא טפי אסמכתא ונראה לר"ת דאגב דבעי למיקני גמר ומקני וקשה לפירוטו דצוהב (לעיל דף ק"ח: ושם) חשיב אסמכתא להיכא דלא אינו חוזר צי ערצוני מחול לך ולא אמרי' מנו דבעי למיקני גמר ומקני ועוד דל"כ היכי מדמה דפרק זה צורר (פנהדרין דף כ"ה) להיכא דאין אחד מהם נזיר דהתם לא שייך האי טעמא ור"ת בעצמו חזר בו והגיה בספר הישר גבי עובדא דשנים שהמרו זה את זה דפרק צמה מדליקין (שבת דף ל"א) שהקנו זה לזה דאי לא הקנו ליהדרו בהו ואע"ג דיש מקומות דקנו בלא קנין דצריים בעלמא כגון כסנהדרין (דף כ"ד) נאמן עלי אלא כו' דבאתן לך מחלוקת וכן (שם) דור לו כתי ראשך דאין יכול לחזור בו התם דין הוא שיעיל כיון שיש להם תביעה זה על זה והם קבלו עליהם כך את הדין ולא דמי להיכא שאין לו שום תביעה והתם צ"ל זה צורר (פנהדרין דף כ"ה) גבי מפרחי יונים משמע כפי' הקונט' דקאמר ונריכא דאי קאמר בתולה דעת עצמו התם (ו) דקאמר קיס לי בנפשא דידענא טפי ולהכי הוא אסמכתא משמע היכא צידו להריות היא טפי אסמכתא ומתך דשמעתין נראה לי דלא דמי דהכא היא צידו ולא צידו דאע"ג דמנאי הוא לקנות מכל מקום כיון דתלוי באתרים דלא לא יכיל למכור ממי יקנה הלך לא גמר ומקני אבל התם דאין צידו כלל גמר ומקני וכשהיה צידו מכל וכל כגון אם אוזיר ולא אעביד אי גזים לא גמר ומקני כגון דאמר אשלים אלפא וזוי כדלקמן דפרק המקבל (דף ק"ד) אבל אשלים צמיטבא דלא גזים גמר ומקני ועוד פ"ת דוקא כי היא דלא אינו חוזר צי ערצוני מחול לך והיא דפירקין לעיל (דף ק"ה) דלא אי אתה נותן לי מכאן ועד שלם שנים והיא דמשלש חשיב אסמכתא כיון דגזים שאין מתכוין אלא להסמין חזרו על דבריו שאומניהו אבל משחק בקוביא

הכא לאו בידו אמר רבא "הני בי תלתא דיהבי וזוי לחד למזובן להו מידי וזבן לחד מינייהו זבן לכולהו יולא אמרן אלא דלא צר וחתים איניש איניש לחודיה אבל צר וחתים איניש איניש לחודיה למאן דזבן זבן ולמאן דלא זבן לא זבן אמר רב פפי משמיה דרבא דהאי סיטומתא קניא למאי הלכתא רב חביבא אמר למקניא ממש רבנן אמרי לקבולי עליה מי שפרע יוהלכתא לקבולי עליה מי שפרע יובאתרא דנהיגו למקני ממש קנו: היה הוא תחלה לקוצרים: אמר רב ימחוסר שתים פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידי אדם אפילו מאה פוסק בידי שמים אפי' אחת אינו פוסק תנן פוסק עמו על הגדיש והא מחוסר משדא בחמה למיבש ולמידש ומידרא יבגון דשרא בחמה ויבש ולשמואל דאמר בידי שמים אפי' אחת אינו פוסק והא מחוסר מידרא דבידי שמים היא אפשר בנפשות: ועל העביט של ענבים: והא מחוסר מכמר ועיולי לבי מעצרתא (ו) למידש ולמנגד כדתני רבי חייא על הכומר של זיתים הכא גמי על הכומר של ענבים והא מחוסר תלת באתרא דההוא דזבין הוא דנגיד: ועל המעטן של זיתים: והא מחוסר מכמר ועיולי לבי דפי למידש ולמנגד תני רבי חייא על כומר של זיתים הא איכא תלת באתרא דההוא דזבין (ו) ההוא מנגיד: ועל הביצים של יוצר: אמאי והא מחוסר לפופי ויבשי עיולי לאתונא למשרף ולמיופק יבגון דמלפפה ויבשו והא איכא תלת באתרא דההוא דזבין הוא דמפיק: ועל הסיד משישקענו בכבשן: והא מחוסר מקלה ואפוקי ומידק באתרא דההוא דזבין ההוא דייק ולשמואל דאמר בידי אדם אפי' מאה פוסק למה לי משישקענו בכבשן אימא משראוי לשקעו בכבשן: ועל הביצים של יוצר: תנו רבנן אין פוסקים על הביצים של יוצר עד שיעשו דברי ר' מאיר אמר רבי יוסי בד"א בעפר לבן אבל בעפר שחור כגון כפר חנניא וחברותיה כפר שיחין וחברותיה פוסקין אע"פ שאין לזה יש לזה אממר יהיב וזוי מבי מעיילי עפרא כמאן אי כר' מאיר האמר עד שיעשו אי כרבי יוסי האמר אע"פ שאין לזה יש לזה לעולם כרבי יוסי ובאתריה דאממר עשיק עפרא אי דמעיילי עפרא סמכא דעתיה ויהיב להו וזוי ואי לא לא סמכא דעתיה: ופוסק עמו על הובל כל ימות השנה: חכמים היינו תנא קמא אמר רבא ימות

אדעתא דהכי קא עבדי שירוחו זה או זה ובסנהדרין [דף כד: ד"ה כל] האריך בפסק משחק בקוביא: תני רבי חייא ע"ב בומר של זיתים. וא"ת אמאי לא אמר רבי חייא מילתיה ארישא דעביט של ענבים יש לומר דאין רגילות למכור ענבים כמו זיתים וא"ת לשמואל דאמר בידי אדם אפילו מאה פוסק למה לי על כומר יש לומר דכומר הזיתים מקרי בידי שמים: ובכפר שיחין וחברותיה אע"פ שאין לזה יש לזה. לא מייתי בעפרא דהא מחוסר שלם הוא ואינו פוסק אלא ציצים איירי ומדנקט האי לישנא דאע"פ שאין לזה יש לזה כדנקט גבי פוסקין על שער שצוק משמע שיש שער שצוק לציצים וקמ"ל דאע"פ שאין שער לקדירות שצוק כיון שיש שער לציצים חשבו כאלו יש לו ציצים לפסוק לקדירות כשער מוכרי קדירות צול שהציצים לענין קדירות כעין לקנות למוכרי תבואה אי גמי אפילו אין שער יכול להיות דחשיב כיש לו לפי שדרך יוצרים דיופי מהדדי שיש הרבה מהם: (א) יבול יומר לו תן צי בזה או תן צי מעותי. אין זה מעמיד מלוה על גבי פירות א כיון דצמורת מקח נותן לו מעות תחילה ואפילו מי שפרע ליכא דדעתייהו דאינשי אתרעא וילא כשנותן מעות על מנת לקבל פירות לאחר זמן: